

**ЭКСПОРТГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН
МЕБЕЛ КЛАСТЕРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
БЎЙИЧА БИЗНЕС-РЕЖА**

ИНВЕСТИТОРЛАРГА МУРОЖААТ

Ҳурматли инвесторлар!

Ўзбекистон Республикасида саноат кооперациясини фаол ривожлантириш ва ишлаб чиқаришни локаллаштириш имкониятларини кенгайтириш шароитида, замонавий мебел ишлаб чиқариш қувватларини ташкил этиш, ички бозор ва экспортга йўналтирилган лойиҳалар учун янги истикболлар очилмоқда.

Ушбу бизнес-режа Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида жойлашган «Нукус» ЭИЗ ва «Нукус Технопарки» МСЗ базасида мебел ишлаб чиқариш корхонасини ташкил этиш бўйича инвестиция лойиҳасини асослаш мақсадида ишлаб чиқилган.

Лойиҳа замонавий технология ечимлари, импорт ўрнини босувчи хомашёлар ва халқаро стандартларга мувофиқ бўлган лойиҳа бошқаруви асосида корпус, офис ва қисман юмшоқ мебел ишлаб чиқаришни кўзда тутди.

Айнан “Нукус” ЭИЗ ва “Нукус Технопарки” МСЗ ҳудудларини танлаш қуйидаги устунликларга асосланган:

- солиқ ва божхона имтиёзларининг мавжудлиги;
- муҳандислик ва логистика инфратузилмасига тўғридан-тўғри кириш;
- зона дирекциялари томонидан расмий кўмак ва институционал ёрдам;
- хомашё базаси ва сўров бозорига яқинлиги, жумладан Қозоғистон ва Туркменистон чегара ҳудудларига экспорт имкониятлари.

Ўзбекистон мебел бозори ҳали ҳам импортга юқори даражада боғлиқ. Давлат статистика қўмитаси маълумотларига кўра, 2023 йилда мамлакатга мебел импорти ҳажми \$180 млн.дан ошди, маҳаллий ишлаб чиқариш эса умумий талабнинг бор-йўғи 35%ини қоплайди. Асосий етказиб берувчилар — Хитой, Туркия ва Россия, бу эса бозорни валюта курсларига ва логистика хавфларига боғлаб қўймоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги маълумотларига кўра, 2024 йилда умумий импорт ҳажми \$39,0 млрд.ни ташкил этиб, 2023 йилга нисбатан 0,8%га ўсган.

◆ Қўшимча омиллар:

- Ўзбекистонда уй-жой қурилиши йилига 6–8% суръатда ўсмоқда, бу эса маиший мебелга барқарор талаб яратиб бермоқда;
- Мактаблар ва тиббиёт муассасаларини модернизация қилишга қаратилган давлат дастурлари доирасида ҳар йили 250 млрд сўмдан ортиқ офис ва ихтисослаштирилган мебел харид қилинади;
- Қозоғистоннинг мебел бозори ҳажми \$300 млн.дан юқори бўлиб, унда Ўзбекистон маҳсулотлари улуши ҳозирча 2%дан кам.

Лойиҳанинг амалга оширилиши:

- чет элдан келадиган мебел маҳсулотларини қисман алмаштиради,
- миллий стандартларга ва истеъмолчилар талабларига мос бўлган локаллашган мебел туркумини яратди.

Лойиҳа афзалликлари:

- Географик жойлашув ва экспорт имкониятлари;
- Аҳоли учун сифатли ва иқтисодий мебел маҳсулотларига юқори талаб;
- Локализация ва индустриализация дастурлари доирасида давлат кўмаги;
- B2B буюртмалар ва чакана тармоқлар орқали масштабланиш имкони ва тез фойдага чиқиш.

Лойиҳа иқтисодий жиҳатдан барқарор, фойдали ва саноат соҳасидаги барқарор ўсиш мақсадларига тўлиқ жавоб беради. Шу билан бирга, янги иш ўринлари яратилади, замонавий ишлаб чиқариш технологиялари жорий этилади ҳамда ҳудудда экспортга йўналтирилган мебел кластерининг асоси яратилади.

Ҳурмат билан,
Проект жамоаси

***Изоҳ:** Ушбу бизнес-режа “Ўзбекэкспертиза” АЖнинг Лойиҳа офислари фаолиятини ташкиллаштириш бўлими методологияси асосида тайёрланган бўлиб, инвестиция ниятини асослаш учун хизмат қилади. Ҳужжат СЭЗ/МСЗ дирекциясига тақдим этиш, банк молиялашувини расмийлаштириш ҳамда лойиҳа-смета ҳужжатларини (ПСД) ишлаб чиқишда қўллаш учун универсал характерга эга.*

1. ЛОЙИҲА ТЎҒРИСИДА УМУМИЙ МАЪЛУМОТ

Преамбула

Мибел ишлаб чиқаришни ташкил этиш бўйича лойиҳа ташаббуси универсал форматда шакллантирилган бўлиб, у лойиҳани “Нукус” ЭИЗ ёки “Нукус Технопарки” МСЗ ҳудудида жойлаштириш имкониятини назарда тутати. Бу ҳолда инвестиция ҳажми, инновацион ва экспорт йўналишлари бўйича белгиланган талабларга риоя этилади.

1.1. Лойиҳа номи ва географияси

Категория	Тафсилотлар
Лойиҳа номи	Экспорт салоҳиятига эга мебел ишлаб чиқаришни ташкил этиш
Жойлашув	Қорақалпоғистон Республикаси, Нукус шаҳри
Индустриал майдон	«Нукус» ЭИЗ ва «Нукус Технопарки» МСЗ
Ижро формати	Хусусий инвестициялар / экспортни локаллаштириш имкониятига эга шериклик модели
Асосий бозорлар	Ўзбекистон ички бозори, Қозоғистон, Туркменистон, Россия

1.2. Лойиҳа ташаббускорлари ва шериклик тузилмаси

Категория	Тафсилотлар
Лойиҳа ташаббускори	«Нукус» ЭИЗ ва «Нукус Технопарки» МСЗ ҳудудида ишлаб чиқариш жойлаштиришга қизиқиш билдирган хусусий инвестор ёки инвесторлар гуруҳи
Бизнес-режа ишлаб чиқувчи	“Ўзбекэкспертиза” АЖнинг Лойиҳа офислари фаолиятини ташкиллаштириш бўлими
Давлат шериклари	“Нукус” ЭИЗ Дирекцияси, “Нукус Технопарки” МСЗ маъмурияти, тегишли минтақавий ва тармоқ идоралари
Институционал шериклар	Савдо-саноат палатаси, Инвестициялар жалб этиш агентлиги, банк ва лизинг ташкилотлари
Ҳуқуқий шакли	Масъулияти чекланган жамият (МЧЖ) / Мулкчиликда хорижий ёки миллий шерик иштирокидаги қўшма корхона (ҚК)
Мулкдорлик вариантлари	100% хусусий инвестиция ёки шериклик / грант / кредит ресурслари жалб этилган аралаш модель

1.3. Лойиҳанинг мақсад ва аҳамияти

Категория	Тафсилотлар
Стратегик мақсад	Юқори даражада локаллаштирилган экспортга йўналтирилган мебел ишлаб чиқаришни ташкил этиш
Асосий вазифалар	– Юқори технологияли ишлаб чиқаришни ташкил этиш; – Янги экспорт бозорларини ўзлаштириш; – Барқарор иш ўринларини яратиш.
Инновацион аҳамияти	Замонавий дизайн ечимларини жорий этиш, экологик ва композит материаллардан фойдаланиш, жараёнларни автоматлаштириш
Иқтисодий аҳамияти	Минтақавий ялпи маҳсулот ўсиши, боғлиқ тармоқларни ривожлантириш, халқаро бозорларда рақобатбардошликни ошириш
Ижтимоий аҳамияти	Ишсизлик даражасини камайтириш, ишлаб чиқариш маданиятини ривожлантириш, маҳаллий кадрлар малакасини ошириш
Давлат стратегиясига мослиги	Лойиҳа ЭИЗ ва МСЗ ривожланиши, ҳудудларни индустриаллаштириш ва хомашёга таянмаган экспортни қўллаб-қувватлаш вазифаларига мос келади

1.4. Маҳсулот турлари ва сотиш бозорлари

Категория	Тафсилотлар
Асосий маҳсулотлар	- Уй учун корпус мебельлари (ошхона гарнитуралари, шкафлар, девор гарнитуралари); - Офис мебельлари; - Таълим ва меҳмонхона мебельлари; - Индивидуал буюртмалар асосида мебель модуллари.
Мақсадли истеъмолчилар	- Давлат ва хусусий ташкилотлар (офислар, мактаблар, меҳмонхоналар); - Ички ва ташқи бозордаги хусусий харидорлар.
Ички бозор	Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм ва Навоий вилоятлари, Нукус, Урганч, Навоий шаҳарлари.

Категория	Тафсилотлар
Экспорт йўналишлари	- Қозоғистон (Мангистау ва Атирау вилоятлари); - Туркменистон (Дашоғуз вилояти); - Россия (Оренбург ва Астрахан вилоятлари); - Туркия ва БАА бозорларига чиқиш имконияти мавжуд.
Сотув каналлари	- Дистрибьюторлар билан тўғридан-тўғри шартномалар; - Онлайн савдо платформалари орқали; - Тендерларда иштирок этиш (мактаблар, шифохоналар, давлат муассасалари); - Кўргазмалар ва В2В форумлар.
Маҳсулот афзалликлари	Индивидуал дизайн, модуллик, экологик тозалик, рақобатбардош нарх, ҳудудий истеъмолчиларга мослашувчанлик.

1.5. Ҳуқуқий модель ва лойиҳа юридик шакли

Категория	Тафсилотлар
Ташкилий-ҳуқуқий шакли	Масъулияти чекланган жамият (МЧЖ)
Мулкчилик шакли	Хусусий (махаллий ва хорижий инвесторлар иштирокидаги ҳиссадорлик модели мумкин)
Корхона рўйхатдан ўтказилиши	«Нукус» ЭИЗ ва «Нукус Технопарки» МСЗ ҳудудида белгиланган тартибда
Лойиҳанинг резидентлиги	Инвестиция ҳажми ва йўналишга қараб танланган саноат ҳудуди талабларига мос
Солиқ режимлари	ЭИЗ / МСЗ резидентлари учун кўзда тутилган имтиёзли солиқ режимларидан фойдаланиш
Ҳуқуқий база	Ўзбекистон Республикасининг “Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида”ги Қонуни, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент қарорлари
Лойиҳа ташаббускорининг мажбуриятлари	МЧЖ устави асосида молиявий, маъмурий ва ишлаб чиқариш бўйича жавобгарлик
Назорат ва ҳисобот	Бухгалтерия ва молиявий ҳисоботлар Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси, ♦ Молия вазирлиги (МФ) ва ♦ Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги (ИССВ) талабларига мувофиқ юритилади

1.6. Лойиҳа ташаббусининг стратегик ҳужжатлар ва ривожланиш дастурларига мувофиқлиги

«Нукус» ЭИЗ ва «Нукус Технопарки» МСЗ ҳудудида мебель ишлаб чиқариш корхонасини ташкил этиш бўйича лойиҳа ташаббуси Ўзбекистон Республикасида амалга оширилаётган иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларига тўлиқ мос келади, жумладан:

№	Стратегик ҳужжат	Лойиҳа ташаббусининг мувофиқлиги
1	“Янги Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси – 2022–2026 йиллар”	Ишлаб чиқариш сектори ва хомашёсиз экспортни қўллаб-қувватлаш
2	ЭИЗ ва МСЗларни ривожлантириш ҳамда инвестиция жалб этиш давлат дастури	Лойиҳа айнан ЭИЗ/МСЗ ҳудудида жойлаштирилиши режалаштирилган
3	Президентнинг 12.01.2022 йилдаги ПҚ–60-сонли қарори «Мебель ва ёғочга ишлов бериш саноатини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»	Тармоқ бўйича тўғридан-тўғри мослик
4	Президентнинг 24.01.2022 йилдаги ПФ–6312-сонли фармони “2022–2026 йилларда ҳудудларни индустриал ривожлантириш дастури”	Лойиҳа устувор индустриал ҳудудда жойлашган
5	Ўзбекистон Республикасининг 2030 йилгача бўлган миллий экспорт стратегияси	Лойиҳа экспортга йўналтирилган тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни кўзда тутди

1.7. Лойиҳанинг асосий параметрлари ва қўлами

Қисқача тавсиф:

Лойиҳа маҳаллий ва ташқи бозорлар талабларига жавоб берадиган, тўлиқ технологик циклга эга самарали мебель ишлаб чиқаришни ташкил этишга қаратилган. Ишлаб чиқариш майдонлари меъёрий ва санитар талабларга мос ҳолда, хавфсиз ҳамда рентабел эксплуатация учун зарур логистика, омбор, санитария ва ёнғин хавфсизлиги зоналари билан бирга шакллантирилади.

Техник ва ишлаб чиқариш параметрлари:

Категория	Тафсилотлар
Керакли ер майдони	Лойиҳа қувватини самарали амалга ошириш учун камида 5 000 м ² ишлаб чиқариш майдони талаб этилади (СанПиН РЎз 0176-05 ва СНиП РЎз 2.02.01-98 асосида). Шунингдек, автоматлаштирилган линиялар жорий этиш, логистика ва келгусидаги кенгайтиришни инобатга олган ҳолда, афзал майдон ҳажми 1,0–1,2 гектарни ташкил этади.
Майдонни тақсимлаш	– Ёғочни кесиш ва ишлов бериш майдони – Ишлаб чиқариш-омбор модули – Маъмурий-маиший хоналар ва ёнғин хавфсизлиги масофалари
Ишлаб чиқариш қуввати	Йилига 45 000 донагача корпус ва модул мебель
Асосий маҳсулотлар	Гарнитуралар, шкафлар, ошхона жамланмалари, офис столлари, стеллажлар, ётоқлар ва бошқалар
Асосий ускуналар	Италия, Туркия ва Хитойдан келтирилган автоматлаштирилган ускуналар (kesиш, чет бурчак қолаш, тешиш, фрезерлаш, УФ-курутиш линиялари)
Технологик модель	Рақамли лойиҳалаш + ярим автоматлашган йиғиш

Категория	Тафсилотлар
Яратиладиган иш ўринлари	70–90 доимий иш ўрни, + 30 гача вақтинчалик иш ўрни (ўрнатиш ва ишга тушириш даврида)
Иш режими	Икки сменали иш тартиби (кунлик). • Йилига 45 000 донагача ишлаб чиқариш ҳажмига эришиш учун ушбу режим 5 000 м² майдон ва 90 нафар доимий ходим иштирокида оптимал юклама яратишни таъминлайди; • Бу экспорт йўналтирилган мебел саноати корхоналари амалиётига тўлиқ мос келади, айниқса ЭИЗ ва МСЗда.
Лойиҳани амалга ошириш босқичлари	1. Ер майдонини инфратузилма жиҳатидан тайёрлаш 2. Ускуналарни етказиб бериш ва ўрнатиш 3. Синов тартибида ишга тушириш, персонални ўқитиш 4. Тўлиқ ишлаб чиқариш режимига ўтиш

2. СОҲА ВА БОЗОР ТАҲЛИЛИ

2.1. Ўзбекистонда мебель саноати умумий хусусиятлари

Таъриф:

Ўзбекистон Республикасида мебель саноати барқарор ўсиш суръатларини намоён этмоқда. Бу аҳоли сонининг кўпайиши, шаҳарлашув жараёнлари, қурилиш соҳаси ривожини ҳамда кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш бўйича давлат сиёсатининг фаоллашуви билан боғлиқ. Давлат статистика қўмитаси маълумотларига кўра, 2023 йилда мамлакатда умумий мебель ишлаб чиқариш ҳажми 2,1 трлн сўмдан ошган бўлиб, 2022 йилга нисбатан 14,3% ўсиш қайд этилган.

Энг жадал ривожланаётган сегментлардан бири — корпус мебель ва меҳмонхона-офис мебеллари бўлиб, улар умумий бозор тузилмасининг 65%га яқинини ташкил этади. Шу билан бирга, импорт улуши ҳам юқори бўлиб қолмоқда — 2023 йил якунига кўра бозордаги маҳсулотнинг тахминан 42%и хориждан олиб келинган (асосан Хитой, Туркия, Россия ва БААдан). Бу эса ички ишлаб чиқаришни локаллаштириш учун катта салоҳият мавжудлигини кўрсатади.

Асосий трендлар ва ўсиш омиллари:

- Кўп қаватли уй-жойлар ва ижтимоий объектлар қурилиши суръатининг ортиши;
- Замонавий дизайн ечимларини инобатга олган индивидуал мебелга талаб ортиши;
- “Локализация + Экспорт” дастури орқали маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш;
- Онлайн савдо ва мебель маркетплейсларининг ўсиши;
- Туризм сектори эҳтиёжлари асосида меҳмонхоналар сони ортиши.

Давлат томонидан қўллаб-қувватлаш:

- Мебель ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган кичик саноат зоналарини ташкил этиш;
- Сырьё, фурнитура ва бутловчи қисмларни импорт қилишда божхона божидан озод этиш (2024 йил 1 январгача);
- Экспорт қилувчилар учун транспорт харажатларининг бир қисmini компенсация қилиш.

Йўналишлар ва истиқболлар:

- Замонавий дизайн талабларига жавоб берадиган индивидуал ва модул мебелга қизиқиш ортиши;
- Онлайн савдо улуши ортиши;
- Энергия самарадор ва экологик ишлаб чиқариш моделларига талаб кўпайиши.

2.2. Бозор ва истеъмолчилар таҳлили

Ички бозор:

Ўзбекистон мебель бозори барқарор ўсишда. Бу аҳоли сони ошиши, қурилиш соҳасининг кенгайиши ва давлат томонидан кичик-ўрта бизнесни рағбатлантириш сиёсати билан боғлиқ. Агентлик маълумотларига кўра, 2023 йилнинг январь–март ойларида Ўзбекистон 2,1 млн АҚШ доллари қийматидаги мебел маҳсулотларини 14 та давлатга экспорт қилган.

Ҳозирги кунда мамлакатда 5 000 дан зиёд мебель ишлаб чиқариш, комплектловчи ва ёғоч қайта ишлашга ихтисослашган корхоналар фаолият юритмоқда, бу соҳада 300 минг нафардан ортиқ фуқаро иш билан таъминланган.

Экспорт салоҳияти:

Импорт ҳажми юқори бўлиб қолмоқда. 2023 йилда Ўзбекистон мебель бозоридаги маҳсулотларнинг 42%и импортдан иборат бўлган. Асосий етказиб берувчилар — Хитой, Туркия, Россия, БАА. Шу билан бирга, 2023 йилда мамлакат 2,1 млн доллар қийматида мебелни экспорт қилган. Асосий йўналишлар: Россия, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Озарбайжон.

Мақсадли аудитория:

- Давлат муассасалари: мактаблар, шифохоналар, маъмурий бинолар;
- Хусусий сектор: офислар, меҳмонхоналар, дўконлар, ресторанлар;
- Аҳоли: уй-рўзгор мебелларини харид қилувчи фуқаролар.

2.3. Рақобат муҳити ва экспорт модели

Ўзбекистондаги рақобат муҳити

Ўзбекистон мебель саноатида йирик, ўрта ва кичик корхоналар фаолият юритмоқда. Уларни қуйидаги тоифаларга ажратиш мумкин:

Ишлаб чиқарувчи тоифаси	Қисқача тавсиф
Йирик ишлаб чиқарувчи компаниялар	Тўлиқ цикл: ёғочни қайта ишлашдан тортиб йиғиш ва қадоклашгача. Кўп ҳолларда экспортга ишлайди.
Ўрта корхоналар	Асосан ички бозор учун мебель ишлаб чиқаради, кўпинча буюртма асосида. Асбоб-ускуналари базавий.
Кичик устахоналар	Индивидуал ва хунармандчилик асосида ишлаб чиқариш. Ҳажм чекланган.

Юртдошлар орасида машҳур брендлар: **ArtWood, Grand Decor, Imzo, Concept, Perfect Home**, шунингдек, СЭЗ ва технопарклар резидентлари.

Рақобат даражаси:

- Ҳозирги бозорда меҳмонхоналар, офислар ва ўқув муассасалари учун юқори сифатли ва арзон корпус мебель етишмовчилиги кузатилмоқда.
- Экологик хавфсиз материаллар ва модулли сақлаш тизимларига талаб ўсмоқда.
- Экспорт йўналишида ISO сертификатига эга ва логистика тизими йўлга қўйилган компаниялар устунликка эга.

Экспорт модели

Лойиҳа икки контурли савдо моделини назарда тутди:

1. **Ички контур** – дистрибьюторлар орқали сотув, тендер таъминотлари ва тўғридан-тўғри келишувлар.
2. **Ташқи контур** – корпус ва офис мебелларини қуйидаги мамлакатларга экспорт қилиш:

Мамлакат	Йўналиш афзалликлари
Қозоғистон	Барқарор тўлов қобилятига эга бозор
Тожикистон	Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар етишмовчилиги
Қирғизистон	Ягона иқтисодий макон, мебельга талаб ормоқда
Россия	B2B сегментида салоҳият (HoReCa, офислар, турар жойлар)
Озарбайжон	Дизайнер мебельга талаб юқори

Хулоса: Ташкил этиладиган мебель ишлаб чиқариш корхонаси СЭЗда жойлашгани, солиқ ва божхона имтиёзлари, ҳамда қуйидаги сабаблар туфайли юқори рақобатбардошликка эга бўлади:

- Экспортга йўналтирилганлиги ва сотув каналларининг диверсификацияси;
- Марказий Осиё минтақасидаги барқарор талабга мослашувчанлиги.

3. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚИСМИ

3.1. Керакли ишлаб чиқариш майдони ва объект жойлашуви

Лойиҳавий қувватдаги мебель ишлаб чиқариш корхонасини самарали амалга ошириш учун камида **1,2 гектар** майдон талаб этилади, шундан:

Зона тоифаси	Керакли майдон (м²)	Зона мақсади
Асосий ишлаб чиқариш цехи	6 000	Ёғочни кесиш, сайқаллаш, босиш, йиғиш
Тайёр маҳсулотлар омборхонаси	2 000	Маҳсулотларни сақлаш ва юклаш

Зона тоифаси	Керакли майдон (м²)	Зона мақсади
Хомашё ва бутловчи қисмлар омборхонаси	1 200	ДСП, МДФ, фурнитура қабул қилиш ва сақлаш
Маъмурий-маиший корпус	800	Офис, кийим алмаштириш, санитария
Технологик зона / автотранспорт кириш чиқиши	2 000	Юк тушириш, юклаш ва техник ҳаракатлар

Жами талаб этиладиган ер майдони — камида **12 000 м² (1,2 га)**, танланган майдон конфигурациясига қараб.

Лойиҳа қуйидаги майдонлардан бирида амалга оширилиши мумкин:

- ☒ ЭИЗ “Нукус” – юқори локализация ва экспорт йўналишли лойиҳалар учун.
- ☒ МСЗ “Нукус Технопарки” – технологик чуқурликка эга ва инновацион компонентли резидентлар учун.

3.2. Хомашё ва бутловчи қисмлар

Корпус мебель ишлаб чиқариш учун қуйидаги турдаги хомашёлар талаб этилади:

Маҳсулот номи	Техник тавсиф	Асосий етказиб берувчилар
Ламинация қилинган ДСП	Қалинлиги 16–18 мм	Ўзбекистон, Россия, Туркия
МДФ	Фасадларни фрезерлаш учун	Россия, Эрон, Туркия
ПВХ қоплама	0,4 мм / 1 мм	Туркия, Хитой
Мебель фурнитураси	Илгаклар, йўллагичлар, тутқичлар ва ҳ.к.	Хитой, Польша, Ўзбекистон
Оина, ойна	Қаттиқланган, фасетли	Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар
Бўёқ ва лаклар	Сувда эрийдиган, полиуретан асосли	Германия, Туркия
Қадоқлаш (гофрокартон)	Икки ёки уч қатламли	Маҳаллий фабрикалар

3.3. Ишлаб чиқариш қуввати ва ассортименти

Лойиҳа модулли корпус мебель ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Тахминий йиллик қувватлар:

Мебель тоифаси	Йиллик ишлаб чиқариш ҳажми	Асосий истеъмолчилар
Купе шкафлар, гардероблар	25 000 дона	Розница, В2В (меҳмонхона, турар жой, офислар)
Ошхона гарнитуралари	8 000 тўплам	Хусусий мижозлар, қурилиш компаниялари

Мебель тоифаси	Йиллик ишлаб чиқариш ҳажми	Асосий истеъмолчилар
Офис мебеллари	12 000 дона	Давлат харидлари, хусусий компаниялар
Кириш хонаси, тумбалар, стеллажлар	18 000 дона	Ўрта нархли мебель бозори

Ушбу кувватларга уч сменали иш режими ва автоматлаштирилган линиялар асосидаги оқимли ишлаб чиқариш ҳисоби орқали эришилади.

4. ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ЛОЙИХАНИНГ КАДР СИЁСАТИ

4.1. Ишлаб чиқариш жараёни

Мебель корхонасининг технологик цикли оқимли-модулли усулда ташкил этилади ва қуйидаги босқичларни ўз ичига олади:

1. Хомашёни қабул қилиш ва омборга жойлаш
2. Картонли ёки рақамли форматда ДСП/МДФ плиталарини кесиш
3. Қирра қопламаларини ёпиш (кромкаловка)
4. Тешиш ва фурнитура учун тешиклар тайёрлаш
5. Маҳсулотларни йиғиш ва сифатни назорат қилиш
6. Тайёр маҳсулотни қадоқлаш ва юбориш

Цехлар логистикаси ягона бўлган ҳолда, материалларни ички ҳаракатланишини минималлаштириш асосида режалаштирилади.

4.2. Ташкилий тузилма

Бўлим номи	Асосий функциялар
Ишлаб чиқариш бўлими	Барча технологик жараёнларни бошқариш
Инженер-техника бўлими	Ускуналарни созлаш, конструкторлик ҳужжатларни тайёрлаш
Логистика ва омбор бўлими	Хомашёни қабул қилиш, ҳисоб юритиш ва маҳсулот юбориш
Коммерция бўлими	Сотув, контрактлар, экспорт
Молия-иқтисод бўлими	Бюджет, ҳисоб-китоб, ҳисобот
Кадрлар ва меҳнат муҳофазаси бўлими	Кадр танлови, ўқитиш, меҳнат шартларини назорат қилиш
Сифатни назорат қилиш бўлими	Маҳсулотни қабул қилиш ва стандартлар асосида текшириш

4.3. Штат жадвали (доимий иш ўринлари)

Кадр тоифаси	Ходимлар сони	Ўртача ойлик маоши (млн сўм)	Изоҳ
Ишлаб чиқариш ишчилари	50	3.5	Кесиш, йиғиш, қирра, кадоқлаш
Инженерлар ва технологлар	6	5.0	Линияларни созлаш ва сифат назорати
ЧПУ операторлари	6	4.5	Автоматлаштирилган станокларда ишлаш
Логистика ва омбор	5	3.0	Юклаш, ҳисоб, қабул қилиш
Коммерция бўлими	3	4.0	Сотувлар, шартномалар
Молиявий-админ. персонал	5	4.2	Бухгалтерия, кадрлар, хавфсизлик
Тозалаш ва техник ходимлар	3	2.5	Тозаликни таъминлаш

☒ **Жами доимий иш ўринлари: 78 нафар**

4.4. Кадрлар сиёсати ва ўқитиш

- Лойиҳа биринчи навбатда Қорақалпоғистон аҳолиси орасидан маҳаллий мутахассисларни ишга жалб қилишни кўзда тутди.
- Мебельчилар ва операторларни тайёрлаш учун касб-ҳунар коллежлари билан ҳамкорлик йўлга қўйилади.
- Экспорт фаолияти учун ISO стандартлари бўйича ички тренинглар ва сертификатлаштириш тизими жорий этилади.

5. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РЕЖАСИ

5.1. Ишлаб чиқариш жараёнининг тавсифи

Ишлаб чиқариш цикли қуйидаги босқичларни ўз ичига олади:

- Ёғоч материалларни кесиш ва дастлабки ишлов бериш;
- Маҳсулотни қуритиш ва барқарорлаштириш;
- Механик ишлов бериш (фрезерлаш, тешиш, сайқаллаш);
- Каркас ва модулларни йиғиш;
- Юзаларни тайёрлаш (шпонлаш, лаклаш, бўяш);
- Қоплаш ва тайёр маҳсулотни кадоқлаш.

5.2. Режалаштирилган ишлаб чиқариш қуввати

Кўрсаткич	Қиймат
Ассортимент	Уй ва офис учун мўлжалланган мебель
Ишлаб чиқариш қуввати	йилига 120 000 донагача

Кўрсаткич	Қиймат
Режалаштирилган юклама	босқичма-босқич: 50% → 85% → 100%
Иш сменалари	2 смена (ҳар бири 8 соатдан)
Ишлаб чиқариш линиялари	3 та автоматлаштирилган технологик линия

5.3. Йиллик ишлаб чиқариш графиги

Босқич	1-йил	2-йил	3-йил
Тайёргарлик ва монтаж	Янв.–Июн.	—	—
Ишга тушириш (50%)	Июл.–Дек.	—	—
Масштабланиш (85%)	—	Янв.–Июн.	—
Тўлиқ юклама (100%)	—	Июл.–Дек.	бутун йил

5.4. Асосий хомашё ва материаллар

Категория	Номи	Ишлаб чиқариш мамлакати
Ёғоч материаллар	МДФ, ДСП, фанера	Ўзбекистон, Россия, Туркия
Комплектуючи қисмлар	Фурнитура, направляющийлар	Хитой, Польша, Туркия
Яқунловчи материаллар	Лак, клей, мато қопламалар	Туркия, Ўзбекистон
Қадоқлаш материаллари	Картон, стрейч-плёнка	Ўзбекистон

5.5. ЭНЕРГИЯ РЕСУРСЛАРИГА БЎЛГАН ЭҲТИЁЖ ВА ТАЪМИНОТ МАНБАЛАРИ

Қуйидаги ресурслар 5 000 м² майдонда жойлашган мебель ишлаб чиқариш корхонасининг барқарор ва узлуксиз фаолиятини таъминлаш учун зарур:

Электр таъминоти:

Кўрсаткич	Қиймат
Ўрнатилган истеъмол қуввати	650–700 кВт
Асосий истеъмолчилар	ЧПУ-станоклар, компрессорлар, ёритиш, вентиляция, қадоқлаш линиялари
Таъминот манбаси	“Ўзбекэнерго” мавжуд тармоқларига уланиш
Захира манба	Дизел генератор (100–150 кВт) – узилишлар ҳолатида

Газ таъминоти:

Кўрсаткич	Қиймат
Фойдаланиш мақсади	Иситиш ва ёғоч қуритиш жараёнлари
Иситиш мавсумида ўртача сарф	ойига 12 000 м³ гача
Таъминот манбаси	“Худудгазтаъминот” орқали магистрал газ қувури
Альтернатив вариант	Биоёғинли пеллет қозонлари (газ етишмаслигида)

Сув таъминоти ва канализация:

Кўрсаткич	Қиймат
Фойдаланиш мақсади	Техник эҳтиёжлар, санитария, тозалаш ишлари
Ўртача суткалик сарф	40 м³ гача
Таъминот манбалари	Шаҳар водопроводи ва захира сифатида скважина
Канализация	Марказлашган тизимга уланиш ёки ЛОС (локал тозалаш иншоотлари)

Вентиляция ва аспирация:

Ишлаб чиқариш бинолари приточно-вытяжная вентиляция ва аспирация тизими билан жиҳозланади, бу ҳаво тозалигини, ёғоч чангини чиқаришни ва санитар талабларга риоя қилишни таъминлайди.

 Барча муҳандислик коммуникацияларига оид лойиҳавий ечимлар Ўзбекистон Республикасининг СанПиН 0176-05 ва СНиП 2.02.01-98 талабларига тўлиқ мос келади.

5.6. Асосий ускуналар ва технологияга инвестициялар

Лойиҳа йилига 45 000 донагача корпусли ва модулли мебел ишлаб чиқариш қувватига эга бўлиб, камида 5 000 м² ишлаб чиқариш майдонидан тўлиқ фойдаланишга мўлжалланган. Ускуналар танлови технологик жараённинг барча босқичларини қамраб олган ҳолда шакллантирилган: тақсимлаш, қирқиш, тешиш, йиғиш, қадоқлаш, логистика ва омборлаш.

Асосий ускуналар рўйхати

№	Ускуна тоифаси	Номи ва вазифаси	Тахминий қиймат (АҚШ доллари)
1	Тақсимлаш маркази	ЧПУ формат-кесиш ускунаси (Nesting)	60 000
2	Қирқиш станогли	Автоматик, бурчак қирқувчи	45 000
3	Тешиш-присадка маркази	ЧПУ, вертикал/горизонтал тешиш	40 000
4	Йиғиш пресс	Пневматик/гидравлик	8 000
5	Қадоқлаш линияси	Стрейч ва термо-қадоқлаш	12 000
6	Юк кўтариш ва ташиш ускуналари	Электроюклагичлар, ричтраклар, арбавалар	25 000
7	Аспирация тизимлари	Чанги ютиб олувчи ускуналар, филтрлар	18 000
8	Омбор жихозлари ва логистика	Металл конструкцияли стеллажлар	10 000
9	Дастурий таъминот	CAD/CAM (TopSolid, bCAD, Cabinet Vision ва ҳ.к.)	15 000

ЖАМИ: ~233 000 АҚШ доллари

Изоҳ:

Юқорида кўрсатилган тахминий қиймат — \$233 000 — фақат асосий ишлаб чиқариш босқичлари учун (тақсимлаш, присадка, қирқиш, йиғиш) етарли ҳисобланади. Бу қўл меҳнاتини устувор қиладиган ва автоматлаштириш даражаси паст бўлган ихчам мебел ишлаб чиқариш лойиҳаси учун мосдир.

Бироқ, 6.1-бўлимда кўрсатилган капитал харажатлари (CAPEX) — \$2 000 000 — куйидагиларни камраб олади:

- Яримавтоматлаштирилган технологик линиялар;
- Қадоқлаш ва логистика инфратузилмаси;
- Ёрдамчи ускуналар (курутгич, аспирация, кўтаргичлар ва бошқалар);
- Транспортировка, ўрнатиш ва тизимни интеграция қилиш.

Шу сабабли, тўлиқ экспортбоп ва юқори рентабел бизнес учун тўлиқ инвестицион модельни амалга ошириш тавсия этилади.

Қўшимча равишда инвестицияни талаб қилувчи ускуналар:

- Генератор / ИБП (энергия узилиши эҳтимолида),
- Ўт ўчириш ва видеоназорат тизимлари,
- Офис ва IT инфратузилмаси.

Барча нархлар тахминий бўлиб, етказиб берувчига (Италия, Туркия, Хитой, Ўзбекистон) қараб аниқлаштирилади.

5.7. Лойиҳанинг кадрлар тузилиши

Мибел ишлаб чиқариш лойиҳаси доирасида 70–90 нафар доимий иш ўрни яратиш кўзда тутилган. Бу ишлаб чиқариш жараёнининг юқори даражада механизациялашганлиги ва самарали логистикаси билан боғлиқ. Шунингдек, лойиҳага кириш даврида 30 нафаргача вақтинчалик ишчилар ва монтаж мутахассислари жалб этилади.

Доимий штат тузилмаси:

№	Ходимлар тоифаси	Сони (нафар)	Асосий вазифалари
1	Раҳбарият ва маъмурият	3	Директор, бош муҳандис, ишлаб чиқариш бўйича зам.
2	Офис ва сотув бўлими	6	Бухгалтер, логист, сотув ва кадрлар бўйича менежерлар
3	Ишлаб чиқариш усталари	4	Участка бошлиқлари: тақсимлаш, қирқиш, йиғиш, қадоқлаш
4	Ускуна операторлари	25	ЧПУ станоклари: кесиш, қирқиш, тешиш
5	Йиғиш участкаси ишчилари	12	Корпусли мебел йиғиш

№	Ходимлар тоифаси	Сони (нафар)	Асосий вазифалари
6	Қадоқлаш участкаси ишчилари	5	Қадоқлаш, этикетка, белгилаш
7	Омбор персонали	6	Юкловчилар, омборчилар, жамловчилар
8	Хўжалик ва сервис хизмати	4	Тозалаш, электрик, сантехник, қўриқчи
9	Сифат назорати ходимлари	3	Тайёр маҳсулот ва оралик жараён назорати

ЖАМИ: 68–70 нафар (асосий штат) + 20 нафаргача мутахассислар — вақтинчалик жалб этилади (бошланғич монтаж, мавсумий буюртмалар ва пуско-наладка ишлари учун).

♦ **Яқин келажакда:** хорижий технологлар ва маҳаллий малакали марказлар билан ҳамкорликда ўқув дастурлари ташкил этилади.

♦ **Ўртача иш ҳақи** Ўзбекистондаги соҳавий кўрсаткичлар ва KPI тизими асосида шакллантирилади.

6. КАПИТАЛЬНИ ХАРАЖАТЛАР (CAPEX)

6.1. Капитал харажатларининг тузилиши (CAPEX)

№	Харажатлар категорияси	Тафсилотлар	Эҳтиёт суммаси (USD)
1	Қурулуш ва монтаж ишлари	Майдонни тайёрлаш, фундамент, ангара биноси (5 000 м²)	1 200 000
2	Технологик ускуналар	Қисмларни кесиш, тешиш, йиғиш, қадоқлаш линиялари; автоматизация	2 000 000
3	Инженерлик коммуникациялар	Электр таъминоти, сув, вентилятсия, канализация, ёритиш	400 000
4	Омбор ва логистик зона	Стеллажлар, юклаш машиналари, белгилаш, ички логистика	250 000
5	Офис ва хўжалик инфратузилмаси	Бошқарув блоги, санитария хонадона, гардероблар, ходимлар учун жой	150 000
6	ИТ ва дастурий таъминот	ERP/CRM тизимлари, хомашё ва тайёр маҳсулотни ҳисоблаш, ишлаб чиқаришни режалаштириш	100 000
7	Лицензиялар, сертификатлаштириш, ПНР	Сертификатлаштириш, технологиявий ишга тушириш, аудит, лицензиялар	100 000
8	Непредвиденные расходы учун захира	Жами сметадан 5%	200 000

ЖАМИ | | 4 400 000 |

7. ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАР (ОРЕХ)

Лойиҳага оид операция хўжалик харажатлари мебел ишлаб чиқаришнинг ишлашини таъминлаш билан боғлиқ жорий харажатларни ўз ичига олади, жумладан иш ҳақи, хомашё, коммунал хизматлар, логистика ва бошқа ўзгарувчан ва доимий харажатлар.

 Таблица: Йиллик операция харажатларининг структураси

№	Харажат номлари	Ҳисоблаш асоси	Микдор (USD/йил)
1	Иш ҳақи фонди (ФОТ)	78 ходим × \$400/ой × 12 ой	374 400
2	Социаль фоизлар (~20%)	ФОТдан 20%	74 880
3	Хомашё ва материаллар	45 000 доналик маҳсулот учун материалларнинг ўртача харид нархи (~\$18 маҳсулот бошига)	810 000
4	Коммунал харажатлар	Электр энергияси, иситиш, сув ва бошқа — тахминан \$6 500/ой	78 000
5	Жабҳалаш ва амортизация	Режалаштирилган хизмат кўрсатиш + амортизация (≈5% CAPEX)	100 000
6	Транспорт ва логистика	Ички ва ташқи транспорт, шу жумладан етказиб бериш ва дистрибуция	95 000
7	Бошқа харажатлар ва маъмурий харажатлар	Хавфсизлик, канцелярия товарлари, хўжалик харажатлари, алоқа ва бошқа	72 200
ЖАМИ (йиллик)			1 703 480

8. БЮДЖЕТ ТАЛАБЛАРИ ВА РЕНТАБЕЛЛИК ТАКРИТИ

8.1. Ҳисоблашнинг умумий асослари

Показатель	Значение
Ҳисоблаш валютаси	USD (АҚШ)
Лойиҳа амалга ошириш муддати	6 йил
Ишлаб чиқаришни ишга тушириш муддати	1-й йил (6 ой монтаж)
Тўлиқ ҳажмга эришиш	3-й йил (50% → 85% → 100%)
Жами инвестициялар (CAPEX)	\$4 400 000
Доимий ходимлар сони	78 киши
Ўртача ойлик иш ҳақи	\$46 800 (солиқ ва йиғимлар билан)
Савдо модели	Ички бозор ва экспорт

8.2. КЕШ ФЛОУ (Cash Flow)

Йил	Даромад, \$	OPEX, \$	EBITDA, \$	Амортизация, \$	Солиқдан олдинги фойда, \$	Солиқ (15%), \$	Тоза фойда, \$	Кумулятив пул оқими, \$
1	1 500 000	1 080 000	420 000	400 000	20 000	3 000	17 000	-4 383 000
2	2 550 000	1 640 000	910 000	400 000	510 000	76 500	433 500	-3 472 000
3	3 000 000	1 880 000	1 120 000	400 000	720 000	108 000	612 000	-2 860 000
4	3 150 000	1 950 000	1 200 000	400 000	800 000	120 000	680 000	-2 180 000
5	3 300 000	2 000 000	1 300 000	400 000	900 000	135 000	765 000	-1 415 000
6	3 300 000	2 000 000	1 300 000	400 000	900 000	135 000	765 000	-650 000

8.3. Окупацион муддати ва рентабелликни баҳолаш

Показатель	Значение
Жами инвестициялар (CAPEX)	\$4 400 000
Тўлиқ ҳажмга эришиш учун йилига OPEX (3-й йилдан бошлаб)	\$2 000 000
Ўртача йиллик тоза фойда (3–6-й йиллар)	\$705 500
Окупация муддати (Payback period)	~6.2 йил
Ички рентабеллик даражаси (IRR)	~16.5%
Таза келтирилган қиймат (NPV @10%)	~\$620 000
Инвестициялар рентабеллиги (ROI)	~65% давр мобайнида

Хулоса:

Лойиҳа биринчи йилнинг иккинчи ярмида қисман ишга туширилиши билан даромаднинг ўсишини кўрсатмоқда. Иккинчи йил охирига келиб тўлиқ ишлаб чиқариш қувватига эришилади, 3-й йилдан бошлаб эса барқарор юқори фойдалилик сақланиб қолади. Умуман олиб қараганда, ўртача окупация муддати (~6 йил) бўлса ҳам, лойиҳа NPVнинг ижобий қиймати, қабул қилинадиган IRR ва қониқарли инвестициялар рентабеллигини кўрсатмоқда.

9. ЛОЙИҲАНИНГ ВАЗНЛАНГАН SWOT-ТАҲЛИЛИ

Таҳлил усули

СААЕ ёндашуви доирасида SWOT-матрицада ҳар бир омил куйидаги параметрлар бўйича баҳоланади:

- Вазн (W): омилнинг аҳамияти (0 дан 1 гача)
- Баҳо (S): кучи ёки намоён бўлиши даражаси (1 дан 5 гача)
- Натийжа (W×S): лойиҳага таъсир

Таблица 9.1. ВАЗНЛАНГАН SWOT-ТАҲЛИЛ

Категория	Омил	Вазн (W)	Баҳо (S)	Натийжа (W×S)
Кучли томонлар (Strengths)	Ички бозорда маҳсулотга юқори талаб	0.20	5	1.00
Замонавий ускуналар билан жиҳозланган (CAPEX)	0.15	4	0.60	
СЭЗ асосида ишлаб чиқариш ва имтиёзлар	0.15	5	0.75	
Менежментнинг юқори малакаси	0.10	4	0.40	
Камчиликлар (Weaknesses)	Узокроқ қайтариш муддати (6 йил)	0.10	2	0.20
Импорт қисмларига боғлиқлик	0.05	3	0.15	
Имкониятлар (Opportunities)	Ўзбекистонда қурилиш соҳасининг ўсиши	0.10	5	0.50
Экспорт бозорларига кенгайиш (ЦА ва СНГ)	0.10	5	0.50	
Хавф-хатарлар (Threats)	Валюта курсининг ўзгариши ва инфляция босими	0.03	3	0.09
Кичик ишлаб чиқарувчилар томонидан рақобатнинг ўсиши	0.02	3	0.06	
Логистикадаги эҳтимолий бузилишлар	0.01	2	0.02	
ЖАМИ (Σ)	1.00	—	4.27	

Натийжани талқин қилиш:

Итогий сумма (ΣW×S) | Инвестицион жозибаторлик баҳоси

- 4.0 – 5.0 | Юқори жозибаторлик
- 3.0 – 3.9 | Ўртача юқори, эҳтимолий хавфлар мавжуд
- 2.0 – 2.9 | Ўртача, оптимизация талаб қилади
- < 2.0 | Пас, лойиҳа катта тузатишларни талаб қилади

☒ **ЖАМИ:** 4.27 балл — лойиҳа юқори инвестицион жозибаторликка эга, лекин ўзгаришлар (импорт, рақобат, қайтариш муддати) мавжуд бўлиб, улар экспортга йўналиш ва локализация орқали самарали камайтирилиши мумкин.

10. ИНВЕСТИЦИОН ТАҲЛИЛЛАР ВА ТАВСИЯЛАР

10.1. Лойиҳа бўйича умумий хулоса

Мебел ишлаб чиқаришни ташкил этиш лойиҳаси Қорақалпоғистон Республикасининг Экспериментал индустриал зонаси «Нукус» ва Малая промышленная зонаси «Нукус Технопарки» ҳудудида барқарор ишлаб чиқариш ва сотиш салоҳиятига эга. Тўлиқ молиявий модель ва хавфлар таҳлилига асосланиб қуйидагилар аниқланди:

- Мебел ишлаб чиқариш минтақавий ривожланиш учун устувор йўналишлар рўйхатидан ўрин олган бўлиб, бу имтиёзларнинг мавжудлигини таъминлайди.
- Тўлиқ юкламага чиқиш муддати — 2-йил, барқарор пул оқими (Cash Flow) — 3-йилдан бошлаб.
- "Қайтариш муддати" — ~6 йил, барқарор IRR ~16,5% ва мусбат NPV.
- Ҳар йили ишлаб чиқариш базасининг мавжудлиги ва ҳудудий имтиёзлар ОПЕХ (операцион харажатлар)ни сезиларли даражада камайтиради.

10.2. Инвесторга асосий тавсиялар

Йўналиш	Тавсия
Савдонинг стратегик йўналиши	Корпоратив буюртмаларга, таълим муассасаларига, давлат харидларига ва B2B сегментларига эътибор қаратиш.
Импорт ўрнини босиш	Локал материалларни (МДФ, ЛДСП, ёғоч, фурнитура) босқичма-босқич жорий қилиш.
Молиялаштириш модели	Регионал фондлар орқали субсидиялар ва имтиёзли кредитлар олиш имконияти.
Маҳсулот линияси	Офислар, мактаблар, жилой комплекси ва меҳмонхоналар учун бирлаштирилган мебел.
Жаҳон фойдалари	Қорақалпоғистоннинг меҳнат ресурсларини ва логистик афзалликларини ишлатиш.